

DE HAAGSE TIJDEN

Een Hagenaar bij de muijerij

Pag. 5

Kwartellaan, een laan vol geschiedenis

Pag. 6-7

KÖHLER Autoverhuur

Voor het huren van:

- Personenbussen
- Personenauto's
- Bestelauto's

070-380 90 94 www.kohler.nl

De Haagse krant van alle tijden

Ruiterstandbeelden: wat vertellen ze ons?

Er bestaat een prachtige mythe dat je aan een ruiterstandbeeld kunt zien hoe het met de berijder is afgelopen. En de code is dan: als het paard steigert, dus beide voorbenen staan in de lucht, dan werd de berijder gedood in de strijd. Als het paard één been omhoog heeft, werd de berijder in de strijd gewond of stierf aan zijn verwondingen. Staan alle vier benen van het paard op de grond, betekent dat dat de berijder rustig in zijn bed is overleden.

Nu staan er in Den Haag twee ruiterstandbeelden, dus ik kan in onze eigen stad nagaan of de mythe klopt of niet.

Willem van Oranje

Tegenover Paleis Noordeinde, het werkpaleis van onze huidige koning Willem-Alexander staat het ruiterstandbeeld van zijn verre voorvader Willem van Oranje, ook wel Willem de Zwijger genoemd. Overigens loopt die afstamming niet in de directe, mannelijke lijn, de doorgifte van het DNA begint

bij in ieder geval één dochter en drie kleindochters van Willem van Oranje.

Als je naar het standbeeld kijkt, zie je dat het paard zijn linker-voorbeen en rechterachterbeen heft. Volgens de mythe zou dus Willem van Oranje niet rustig in zijn bed gestorven zijn. Je kan zeggen dat dat ook klopt.

In de ban

Willem van Oranje was in de zestiende eeuw de leider van de opstand van de Nederlandse gewesten tegen hun Heer de

Noordeinde, bij het standbeeld van Willem van Oranje. Foto: Harry van Reeken, collectie HGA

Nederlanden, die ook koning van Spanje was. Wij kennen hem uit de geschiedenisboekjes: Philips II. Willem was als lid van de adel trouw aan Philips verplicht en door zich in te zetten voor de opstand, was hij in de ogen van Philips een verrader. Daarom deed Philips Willem in de ban, hij verklaarde hem vogelvrij. Dit betekende dat iedereen Willem mocht vermoorden en er zelfs een mooie beloning voor zou krijgen.

Op 10 juli 1584 lukte het Balthasar Gerards om Willem in de Prinsenhof in Delft met twee schoten te vermoorden. Ik heb op school geleerd dat Willems laatste woorden waren: 'Mijn God heb meelij met mijn en mijn arme volk'. Later kwam ik erachter dat hij mogelijk op slag

dood was en dat hij, als hij nog iets had kunnen zeggen, dat in het Frans had gedaan.

Koning Willem II

Het tweede ruiterstandbeeld in Den Haag is van koning Willem II op zijn lievelingspaard Wexy. Koning Willem II is de over-overgrootvader van koning Willem-Alexander en hij vocht al op jonge leeftijd toen hij nog kroonprins was tegen de legers van Napoleon Bonaparte. De climax van deze gevechten was de Slag bij Waterloo op 18 juni 1815, waar Napoleon definitief verslagen werd, Willem was toen 22.

Gewond in de slag

Kroonprins Willem raakte gewond in de Slag bij Waterloo, een lot dat ook zijn paard Wexy

trof. Maar hij was blijkbaar voldoende bij bewustzijn om zijn ouders zelf verslag te doen van de veldslag. In de Koninklijke Verzamelingen wordt de brief bewaard die hij stuurde. De betere kringen correspondeerden in die tijd in het Frans, dus de brief begint met de aanhef 'Victoire, victoire!'. De Prins legt in zijn schrijven aan zijn ouders de nadruk op de belangrijke bijdrage van zijn korps aan de veldslag. Hij besluit met de woorden "Ik ben gewond door een kogel die mijn linkerschouder heeft doorboord, maar veel stelt het niet voor. In leven en dood geheel de uwe, Willem." In zijn antwoord schrijft koning Willem I dat zijn zoon de Militaire Willemsorde heeft verdiend.

Vervolg op pagina 2

Koning Willem II op het Buitenhof. Foto: Jacqueline Alders

STEUNZOLEN

met podoscan en gipsmodel

€ 135,00 All inclusive

Aangesloten bij stichting L.O.O.P.

Prins Hendrikstraat 132-134

Den Haag

070 - 363 75 19

Johanwassenaar.nl

SINCE 1985

Marcello's

ART FACTORY
FIRST FLOOR

PORTRET | ROCK ART | SCHILDER- EN TEKENLESSEN
ROCK HISTORY TOUR
www.marcellos.nl | www.rockhistorytour.nl
OPEN OP AFSpraak

Samen aan alles gedacht!

UITVAARTVERZORGING

J. Henning

070 345 48 10

Dag en nacht bereikbaar

Bautersemstraat 1, Den Haag

www.henning-uitvaart.nl

BRIEVENBUS

De gratis rubriek 'Brievenbus' is een zeer populaire!
Hulp nodig of wilt u een reactie plaatsen?
Mail naar redactie@dehaagsetijden.nl

Jacob Catsstraat

Mijn naam is Frans Meijer en ik ben geboren in 1951 in de oude Jacob Catsstraat op nummer 2C, het derde huis van de hoek bij de Hoofskade. Ik heb hier tot 1970 gewoond en ik zou het leuk vinden als mensen zouden reageren die ook daar hebben gewoond in dat stukje Jacob Catsstraat, tussen de Hoofskade en de Waterloostraat. Ik ken nog vele namen van families bij naam en voornamen en ik herinner mij de gezichten uit die tijd. Graag zou ik herinneringen willen uitwisselen. Het gaat over de periode eind vijftiger jaren tot 1970. Hartelijk dank vast voor uw reactie.
Frans Meijer
vellekoopmg@outlook.com

Wie weet meer over de Clara Stichting?

Voor de oorlog was er in Zandvoort een TBC-inrichting voor (vnl.) Joodse kinderen. Kinderen van deze Clara-Stichting zijn in de oorlog een paar maanden ondergebracht bij de Cornelia-Stichting in Beetsterzwaag. Daarna kwamen zij terecht op een boerderij in Olterterp. De werkgroep 4 mei Beetsterzwaag zoekt naar mensen die meer weten over deze stichting en de kinderen die er gewoond hebben. Hoe verging het hen in de oorlog? Wat waren de

beweegredenen om hen hier op te nemen? Was het in Beetsterzwaag en Olterterp veilig? Alle informatie is welkom. Ik ben voorzitter van de werkgroep 4 mei en u kunt contact opnemen via onderstaand mailadres.
Evert Kronemeijer
Evert.Kronemeijer@hetnet.nl

Jonge verzamelaar zoekt spullen uit WOII

Ik ben Quincy Steenweg, 29 jaar oud, woon samen met mijn vriendin en drie jonge dochters en heb altijd al een passie gehad voor geschiedenis. Als kind nam mijn opa mij vaak mee naar het legermuseum in Delft. Hoe ouder ik werd, hoe meer interesse ik kreeg voor de Tweede Wereldoorlog. Ik heb drie overgroot opa's die in het verzet hebben gezeten ten tijde van de oorlog. Ik ben dit meer gaan uitzoeken omdat ik dit wel heel bijzonder vond. Wat zouden ze

gedaan hebben? Inmiddels heb ik een aardig beeld van wat ze hebben uitgevoerd. Zo ben ik twee jaar geleden begonnen met het verzamelen van spullen uit de Tweede Wereldoorlog. Wapens, uniformen, NSB-gelateerd, boeken, medailles, identiteitsbewijzen, plunjezakken, verzet in binnen- en buitenland en ga zo maar door. Sinds kort ben ik ook 90-plussers aan het interviewen. En dan puur vanuit de insteek: hoe heeft u de oorlog beleefd? Mocht u nog spullen hebben uit de oorlog die ik zou mogen overnemen, of wilt u misschien uw verhaal vertellen? Neem dan contact met mij op via 0629376979 of onderstaand mailadres.

Quincy Steenweg
quincysteenweg@hotmail.nl

Oproep DE en AH Perla spaarpunten levert ruim 43 mille op!

Het Daniel den Hoed Fonds in Rotterdam riep mensen in januari 2021 op spaarpunten van Douwe Egberts en AH Perla in te leveren bij het fonds onder het motto 'Laat kankeronderzoek niet lijden onder corona'. De actie heeft tot op heden ruim 43.000 euro opgeleverd. Met de spaarpunten werden gratis producten verkregen, die verkocht werden. De opbrengst van de

Victor R. Meijer • vr.meijer@hotmail.com

Hey Den Haag

Hey heb je het ijspaleis al gezien of het nieuwe Centraal Station nah daar klopt toch helemaal niets meer van en dan dat cultuurlpaleis daar lig ik nou al jaren van te dromen Ach... Den Haag blijft heus wel kikken joh ik zie die ooeivaar op de Vijverberg heus nog weleens terug komen

ja Den Haag is een mooie stad en die stad... die doet je wat het is niet te geloven maar Den Haag... je moet me beloven dat je altijd hetzelfde blijft

ik heb hier een stil gevoel van eenzaamheid wat dan langzaam overgaat in een stad van mensen gelijkheid maar waar ligt de Zilverstraat? het is hier mooier dan de regenboog ja alles door elkaar... het is bouwen aan de toekomst maar kom het ooit nog klaar?

verkochte producten komt voor de volle honderd procent ten goede aan het Daniel den Hoed Fonds, waarmee baanbrekend kankeronderzoek in het Erasmus MC gesteund wordt. Inzenden van Douwe Egberts of A.H. Perla waardepunten kan nog steeds! De spaarpunten kunnen

gestuurd worden naar het Daniel den Hoed Fonds, Postbus 2040, 3000 CA Rotterdam. Voor meer informatie kunnen belangstellenden bellen met Bert Barendrecht, telefoon: 06-41035872 of met mevrouw Aué van de Erasmus MC Foundation, telefoon: 010-7034802.

Vervolg voorpagina

Prins Willem II ging de geschiedenis in als de 'Held van Waterloo'.

Buitenhof met het standbeeld van koning Willem II. Foto: Dienst Stedelijke Ontwikkeling (Claudia van Noord), collectie HGA

Overlijden

Koning Willem II was 22 toen hij gewond raakte, maar hij overleed in 1849 toen hij 57

was. Toch een iets te lange periode om zijn verwondingen als doodsoorzaak aan te wijzen. Zijn gezondheid begon al een jaar eerder achteruit te gaan. Tegen het advies van zijn artsen reisde hij in maart 1849 naar Tilburg, waar hij graag verbleef. Onderweg struikelde hij over zijn lange mantel en viel zes treden naar beneden. In Tilburg ging het steeds slechter met hem, werd hij steeds kortademi-ger en hij overleed op 17 maart. Op het standbeeld staat Wexy

(net als het paard van Willem van Oranje) met zijn linkervoorbeen en zijn rechterachterbeen geheven. Terwijl hij volgens de mythe met vier benen op de grond had moeten staan. Maar dan had het beeld er veel minder actief uitgezien. Het beeld van Willem II is overigens voorlopig uit zicht. Het is op 14 november van zijn plek gehaald, om plaats te maken voor de uitkijktoren die straks zicht op het Binnenhof zal geven. Er wordt nog gezocht naar een

Koning Willem II op het Buitenhof. Foto: Jacqueline Alders

tijdelijke plek om Willem II neer te zetten, na de afronding van de renovatie komt hij weer terug op zijn plek op het Buitenhof.

Jacqueline Alders
info@jacquelinealders.nl

Uitgeverij De Haagse Tijden
Laan van Meerdervoort 174
2517 BH Den Haag

Ook te volgen via Facebook, Instagram, Twitter en LinkedIn.

Uitgave:

Uw krant is elke twee weken in een oplage van tenminste 65.000 exemplaren gratis af te halen op circa 360 distributiepunten in Den Haag, Zoetermeer, Westland, Delft, Midden-Delfland, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Pijnacker-Nootdorp en Wassenaar.

Redactie:

De artikelen, verhalen en foto's in onze krant worden aangeleverd door onze lezers. De ingezonden artikelen zullen ook gebruikt worden op de website en onze sociale media kanalen.

Hergebruik van de artikelen en foto's is aan de uitgever. Voor de vaste columnisten geldt een andere regeling. U kunt uw verhaal insturen naar: redactie@dehaagsetijden.nl

Abonnementen

Voor € 75,00 per jaar kunt u de krant in Nederland thuis ontvangen per post. Buiten Nederland ontvangt u de krant voor € 95,00 per jaar. Een abonnement vraagt u aan via www.dehaagsetijden.nl/ abonnement of via de klantenservice. Alle uitgaves van De Haagse Tijden kunt u terug vinden op de website www.dehaagsetijden.nl/archief

Adverteren

Wilt u ook adverteren in De Haagse Tijden? Vraag naar de mogelijkheden bij Daphne Brückel en bel 070-3607676 of mail naar info@dehaagsetijden.nl

Hoofdredacteur

Sanne Groeneboer
redactie@dehaagsetijden.nl

Vaste auteurs

John Vroom
Milja de Zwart
Marcello & Els
Robert Mindé

Distributie

Hubbel Den Haag

Fotografie

De Haagse Tijden heeft de moeite genomen om de rechtmatige eigenaar van de gepubliceerde foto's te vinden. Als u meent de publicatierechten te hebben, kunt u contact opnemen met de uitgever.

Vormgeving

Brückel Reclame BV

Lezersservice

De lezersservice is te bereiken van maandag t/m vrijdag van 10 - 12 uur op: 070 - 345 76 97

Dood en verderf op Sinterklaasavond

Donderdag vijf december 1946. Wat een gezellige pakjesavond had moeten worden, loopt op de Prinsegracht uit op dood en verderf. Omstreeks kwart voor zes bezorgen twee Hagenars op nummer 266 een pakje in Sinterklaaspapier. Het cadeautje wordt aangenomen door het dienstmeisje, mejuffrouw J. Visser. Ze loopt met het pakje de trap op naar de boven-voorkamer, waar vijf leden van de familie de Boer zich opmaken voor het traditionele Sinterklaasfeest. De huurder van het perceel, de achtenveertigjarige heer F.G.J. de Boer, opent het aan hem geadresseerde pakje in aanwezigheid van alle huisgenoten. Er zit een langwerpig houten doosje in dat met een touwtje dicht is gebonden. Nieuwsgierig snijdt De Boer met een mes het touwtje door waarop de deksel automatisch omhooggaat. Wat volgt is een nietsontziende ontploffing. De Boer wordt op slag gedood.

Zijn echtgenote strompelt zwaargewond naar de achterkamer waar ze ineenzakt. Dezelfde avond overlijdt mevrouw De Boer aan haar verwondingen. Zoon en dochter raken door de ontploffing licht gewond. De achttienjarige schoondochter vlucht met haar baby naar de achterkamer en springt uit het raam op een platje. Daar wordt ze door omwonenden in veiligheid gebracht. Bij het springen loopt de jonge moeder enig letsel op terwijl haar baby ongedeerd blijft. Het dienstmeisje kan met ernstige verwondingen de woning langs de voordeur verlaten, maar verliest op de Prinsegracht haar bewustzijn. Een aantal dagen later overlijdt ook zij in het ziekenhuis. De woning, die gelegen is boven een garage, raakt door de ontploffing zwaar beschadigd. Een beginnende brand wordt door de brandweer snel geblust, maar het interieur kan niet gered worden. In het plafond en de muren van de woonkamer treft de politie ijzeren splinters aan.

Al snel na de ontploffing melden zich een man en vrouw bij de politie. Overstuur vertelt het echtpaar dat ze door een militair op een motor met zijspan werden gevraagd om een sur-

prise met afzender Sinterklaas af te geven bij de heer De Boer. Nietsvermoedend nemen ze het cadeau aan, waarop de motorrijder doorrijdt. Nadat ze het pakje bezorgd hebben en verder lopen richting de Brouwersgracht, horen ze een enorme klap. Al snel daarna staat de Prinsegracht vol met politiemannen, brandweerlieden, ambulancebroeders en geschrokken buurtbewoners en nieuwsgierigen. Het politieonderzoek leidt al snel in de richting van een Poolse militair, die enige tijd heimelijk contact zou hebben gehad met de zeventienjarige dochter. Een relatie die door vader De Boer ten strengste verboden werd. De man blijkt een degelijk alibi te hebben en niets met de aanslag te maken te hebben. Wel noemt hij de naam van de achttienjarige soldaat Van Haastrecht. Die vertelt tijdens zijn verhoor dat hij van 5 tot 8 uur in het Academisch Ziekenhuis te Leiden heeft doorgebracht, waar hij op de eerste hulp verzorgd werd aan zijn verwondingen die hij had opgelopen bij een motorongeluk. Op hetzelfde moment krijgt de politie het bericht over een gewonde 29-jarige sergeant, genaamd De Vreijer, die langs de snelweg was aangetroffen door een passerende automobilist en naar het Wilhelmina Gasthuis te

Aankomst van St. Nicolaas in Scheveningen; het gezelschap wordt ontvangen op de Dr. Lelykade. Foto uit 1948, Fotopersbureau Van den Heuvel, collectie HGA

Bomaanslag op de Prinsegracht 266. De bom was als Sinterklaaspakketje afgegeven, op 5 december 1946. Foto: Nederlands Fotobureau, collectie HGA

Amsterdam was gebracht. Zijn toestand blijkt ernstig te zijn maar niet levensbedreigend. In eerste instantie wordt er geen verband gelegd met de ontploffing in Den Haag.

In het ziekenhuis waar de politie hem een verhoor afneemt, doet de sergeant aanvankelijk voorkomen dat hij slachtoffer is van een verkeersongeval. Maar medisch onderzoek wijst al snel uit dat de militair doorzeefd is met granaatscherven. Als de politie hem vervolgens steviger aan de tand voelt, vertelt de sergeant dat hij op de Benoordenhoutseweg een lift had gekregen van een passerende militaire motorrijder. De reis naar Amsterdam ging gemoedelijk, totdat een explosie ervoor zorgde dat beide mannen van het voertuig werden geslingerd. Na het ongeval ging de bestuurder er met de motor snel vandoor, de sergeant gewond achterlatend. Door deze bekentenis krijgt de politie sterke verdenkingen tegen Van Haastrecht. Na een lang verhoor bekent de jonge soldaat dat hij de motorrijder is en een pakje bij zich had waarin zich een zelf gefabriceerde bom bevond. Het pakje, dat bestemd was voor een hoofdofficier in

Amsterdam, had hij gekregen van zijn dienstmaten korporaal Petersen en sergeant De Boer, die overigens geen familie blijkt te zijn van voornoemde slachtoffers. Onderweg bedacht de soldaat zich en wilde hij van het pakje af. Maar de bom die in een zijtas langs het achterwiel was opgeborgen, kwam tot ontploffing. Hiervan werd de nietsvermoedende sergeant De Vreijer, die achter op de motor als lifter meereed, het slachtoffer. Na zijn bekentenis arresteert de Haagse politie, onder leiding van commissaris N.D. Pool, de achttienjarige soldaat Van Haastrecht, de 28-jarige jarige sergeant A.T. de Boer uit Haarlem en de 28-jarige korporaal J.P.J. Petersen uit Delft. De drie mannen waren gelegerd in de nieuwe Frederikskazerne aan de Van Alkemadelaan. Al snel wordt duidelijk dat de militairen het plan hadden om op Sinterklaasavond vier personen, die in de oorlog fout waren geweest, uit de weg te ruimen.

Kort na de arrestatie van de drie mannen worden nog zes militairen aangehouden die allen kennis hadden van het plan, maar niets deden om deze te voorkomen. Tijdens de ondervragingen wordt duidelijk dat de hoogste in rang, de 38-jarige kapitein F. Baron van Heemstra, een zeer kwalijke rol speelt in het geheel. Hoewel hij zelf niet aan de aanslagen had deelgenomen, blijkt de kapitein, vergiftigd door eigen rancunes, zijn mannen zodanig te beïnvloeden en te misleiden dat er tegen collaborateurs keihard moest worden opgetreden. Met name sergeant de Boer blijkt vatbaar te zijn voor de hersenspinsels van zijn commandant. Hij zorgt voor het vervaardigen van vier dodelijke bommen die elk bestaan uit een handgranaat

met een flesje benzine, verpakt in een langwerpig kistje. Bij het openen ervan zou automatisch de veiligheidsspen uit de granaat springen, waarop de ontploffing zou volgen. De benzine zou tegelijkertijd brand moeten veroorzaken. Korporaal Petersen verklaarde dat hij door sergeant De Boer werd opgedragen de bommen te bezorgen op drie adressen in Den Haag. Na het afgeven van het eerste pakketje op de Prinsegracht is echter zijn geweten gaan opspelen. De korporaal is nog wel met twee andere bompakketten die hij bij zich had langs de daarvoor bestemde adressen gereden, maar deinsde er toch voor terug om ze af te geven. Overmand door spijt heeft hij in Delft, waar hij met zijn echtgenote woont, de dodelijke lading in een gracht gegooid. Twee Haagse gezinnen zijn hierdoor geheel onwetend aan een afschuwelijk gevaar ontsnapt.

Op donderdag 18 september 1947 staan de mannen voor de krijgsraad terecht. De zitting wordt gehouden in het gebouw van de Hoge Raad. De hoofdverdachten kapitein Baron Van Heemstra, die in de pers "de duivel op de achtergrond" wordt genoemd, en bommenmaker sergeant De Boer worden veroordeeld tot dertien jaar cel. Korporaal Petersen die het dodelijke pakketje afgeeft op de Prinsegracht krijgt negen jaar. De jonge soldaat Van Haastrecht moet voor anderhalf jaar achter het tralies. De overige vijf militairen gaan een aantal maanden de gevangenis in. Met de veroordelingen kwam er een eind aan de spraakmakende Sinterklaasmoorden die Den Haag lange tijd in de greep hielden.

Jan Kaffa
jankaffa@hotmail.com

Prinsegracht ten tijde van de Sinterklaasavond-moord. Foto: Dienst voor de Stadsontwikkeling en Volkshuisvesting, collectie HGA

P.H. Frauenfelder

- loodgieters
- installatie
- daktechniek
- 24h service

www.phfrauenfelder.nl

Vestiging Den Haag

Oude Haagweg 617
2552 GK Den Haag

T 070 - 325 44 40
info@phfrauenfelder.nl
www.phfrauenfelder.nl

Vestiging Rotterdam

Graafstroomstraat 35b
3044 AN Rotterdam

T 010 - 850 12 00
info@phfrauenfelder.nl
www.phfrauenfelder.nl

Service

Sanitair

Verwarming

Woning aanpassing

Dak

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Bekendmaking

BESLUIT VASTSTELLING SANERINGSPLAN

A4, A13 en N14 (Haaglanden)

De minister van Infrastructuur en Waterstaat maakt bekend dat hij bij besluit van 21 november 2023 (kenmerk IenW/BSK-2023/347643) met toepassing van artikel 11.60, eerste lid, van de Wet milieubeheer het saneringsplan 'A4, A13 en N14' heeft vastgesteld. Het plan heeft betrekking op wegvakken van genoemde wegen, gelegen in de gemeenten Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland en Rijswijk.

Aanleiding en beknopte inhoud

Het saneringsplan heeft betrekking op de A4, A13 en N14 voor zover die onderdeel zijn van het door stikstof vertraagde project 'A4 Haaglanden-N14'. Het was voorzien om in het Tracébesluit van dit project ook de geluidssanering mee te nemen. De planuitwerking van dit Tracébesluit is echter in het kader van de herprioritering van het Mobiliteitsfonds, mede vanwege gebrek aan benodigde stikstofruimte, door de minister gepauzeerd. De voor Rijkswaterstaat wettelijk verplichte geluidssanering van deze wegvakken wordt daarom nu opgepakt met een zelfstandig saneringsplan.

Het saneringsplan is ingediend in het kader van het Meerjarenprogramma Geluidssanering (MJPG) van Rijkswaterstaat.

Langs de betrokken wegvakken bevinden zich 4 saneringsobjecten, alle woningen. Het treffen van geluidbeperkende maatregelen om bij deze woningen de geluidsbelasting te verlagen is niet doelmatig gebleken. Het saneringsplan bevat daarom geen maatregelen. Omdat de geluidsbelasting bij de 4 woningen hoger blijft dan de streefwaarde van 60 dB, komen de woningen in aanmerking voor een onderzoek naar de geluidwering van de woning. Als uit dit onderzoek blijkt dat de wettelijke binnenwaarde wordt overschreden, zal Rijkswaterstaat aan de eigenaar van de woning een aanbod doen om geluidwerende maatregelen te treffen.

Terinzagelegging

Het besluit met de bijbehorende stukken ligt vanaf de eerste werkdag na publicatie in de Staatscourant op woensdag 22 november 2023, voor 6 weken ter inzage bij het Bureau Sanering Verkeerslawaaï (Steinhagenseweg 2d te Woerden) gedurende werkdagen van 8.30 uur tot 17.00 uur. Mocht u van deze laatste mogelijkheid gebruik willen maken, dan dient u vooraf telefonisch contact op te nemen met het Bureau Sanering Verkeerslawaaï (0348 - 487 450).

U kunt de stukken ook digitaal inzien via: www.bureauaneringverkeerslawaaï.nl/mjpg-rijksweegen. Hier kunt u ook meer informatie terugvinden met betrekking tot de achtergronden van het besluit.

Rechtsmiddelen

Binnen zes weken na de bekendmaking van dit besluit in de Staatscourant kunnen belanghebbenden beroep instellen bij de Raad van State, Afdeling bestuursrechtspraak, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag. Het beroepsschrift dient te zijn ondertekend en dient tenminste het volgende te bevatten:

- de naam en het adres van de indiener;
 - de dagtekening;
 - een omschrijving van het besluit waartegen het beroepsschrift zich richt;
 - een opgave van redenen waarom men zich niet met het besluit kan verenigen;
 - zo mogelijk een afschrift van het besluit waartegen het beroep zich richt.
- Voor de behandeling van een beroepsschrift wordt een bedrag aan griffierecht geheven. Het niet-voldoen aan deze eisen kan leiden tot niet-ontvankelijkheid van het beroepsschrift.

Inlichtingen

Voor het verkrijgen van nadere inlichtingen over de ter inzage gelegde stukken kunt u zich tijdens kantooruren wenden tot het Bureau Sanering Verkeerslawaaï, telefonisch bereikbaar onder het hierboven vermelde nummer.

Meer informatie over de (hoogte van) geluidproductieplafonds is te vinden op www.rijkswaterstaat.nl/mjpg.

Seniorenhelp Nederland
Meer dan alleen verhuizen...

Seniorenverhuizing
Volledig verzorgd!

Woningontruiming
Huur- en koopwoning

Schilderen kluswerk
Stofferen en behangen

Spoedoplevering
Binnen 7 dagen leeg

de beste in
VERHUZEN EN ONTRUIMEN
Seniorenhelp Nederland

www.seniorenhelp.com

Behandeling aan huis

Een team van prothesespecialisten

Enrico, Martijn, Jasper en John Jellema

Wij komen **gratis** bij u thuis voor het maken van nieuwe protheses of het corrigeren en repareren van uw huidige protheses. Met onze kennis en vaardigheden kunnen wij u perfect van dienst zijn!

- Voor het maken van nieuwe kunstgebitten
- Pasvormcorrecties en reparaties
- **Gratis** behandeling aan huis
- 75% vergoeding vanuit uw basisverzekering, 25% eigen bijdrage
- Rechtstreekse vergoeding door uw zorgverzekeraar

Tel: 070-3555790
info@novodent.nl

Valkenboskade 466
2563 JK Den Haag
(Hoek Laan van Meerdervoort recht t.o. halte tram 3 en 12)

www.novodent.nl

Het origineelste Sinterklaascadeau!

Proefabonnement op De Haagse Tijden

Ontvang 6 edities in de brievenbus voor € 20,-

Dit abonnement stopt automatisch, meer informatie is te vinden op www.dehaagsetijden.nl

Een Hagenaar bij de mouterij

Hagenaar Toon de Graaf zat als jonge marinier op het marineschip De Zeven Provinciën toen daar op 4 februari 1933 een mouterij uitbrak. Deze gebeurtenis heeft een enorme impact op zijn leven gehad. Ik, zijn dochter, schreef hier een boek over dat gebaseerd is op zijn aantekeningen.

Als mijn broers en ik in 2007 de benedenwoning van mijn ouders in de Huisduinenstraat leegmaken, krijg ik de spullen die te maken hebben met De Zeven Provinciën. Dat is het schip waarop mijn vader begin jaren dertig diende als jeugdig lid van het Korps Mariniers in Nederlands-Indië. Door de mouterij kwam daar abrupt een einde aan. Alles verdwijnt in een grote kartonnen doos, die jarenlang op mijn zolder staat te verstoffen. Mijn vader sprak veel en meestal vol verontwaardiging over wat hij destijds heeft meegemaakt. Als ik de doos openmaak, tref ik onder andere een groot kasboek aan. Blijkbaar was mijn vader van plan hierin zijn belevenissen op te tekenen, maar om de een of andere reden is hij daarmee gestopt. Met moeite kan ik zijn ouderwetse handschrift ontcijferen en overtypen. Vanaf dat moment heeft deze geschiedenis mij te pakken en ga ik op zoek naar alles wat ik over dit onderwerp kan vinden.

Jeugd in Den Haag

Toon de Graaf wordt in 1912 in Leiden geboren, maar woont vanaf zijn vierde in Den Haag. Zijn vader heeft hier een baan gevonden als broodbakker bij de Husfabriek in de Weimarstraat. Toon gaat naar de lagere school in de Terwestenstraat en zit in een bomvolle klas met wel zo'n vijftig kinderen. Daarna doet hij gedurende een jaar een zogenaamde 'kopschool'. Hij werkt achter-

Kapsalonstoel Indola-Post 1952-1954

Het gezin van bakker De Graaf. Toon staat naast zijn moeder.

eenvolgens in een bakkerij en een drogistij. In zijn vrije tijd wordt hij lid van de padvinderijgroep 'Willen is kunnen', die is opgericht door jonkheer Ocker van Repelaer, een steenrijke filantroop, die woont in een statig herenhuis aan het Lange Voorhout. Toon behoort tot de gelukkigen die in 1927 met Repelaer mee mogen op een vakantie per trein naar de Zwitserse Alpen. Dat is voor die tijd iets heel bijzonders. Mogelijk heeft deze spectaculaire vakantieweek bij Toon het verlangen gewekt om meer van de wereld te gaan zien. Hij gaat op zijn zeventiende in dienst bij het Korps Mariniers. Wat ook een rol zal hebben gespeeld, is de vastigheid van een baan in overheidsdienst. Het is crisistijd en er heerst grote werkloosheid. Al snel tekent hij om voor drie jaar naar de Oost te gaan.

De mouterij

Ruim anderhalf jaar na zijn aankomst in de tropen wordt Toon geplaatst op een schip met een heldhaftige naam: Harer Majesteits De Zeven Provinciën. Nederlands-Indië, op dat moment al drie eeuwen lang een Nederlandse kolonie, wordt diep getroffen door de wereldwijde economische malaise. De Indische regering moet bezuinigen en de lonen van het overheidspersoneel gaan omlaag, ook van de marinemensen. Na twee keer een salariskorting van 5% is er nu sprake van een nieuwe korting van 7%. Daar is veel protest tegen en dan wordt dat teruggebracht naar 4%. Maar de Indonesische marinemensen krijgen wél 7% salariskorting, terwijl zij toch al de helft minder verdienen dan de Nederlanders. Dat leidt tot grootschalige dienstweigering op de marinebasis in Soerabaja. Zo'n 450 Indonesische demonstranten worden hardhandig opgepakt en gearresteerd.

De Zeven Provinciën bevindt zich op dat moment niet in Soerabaja maar helemaal aan de andere kant van het Indische eilandenrijk, ruim een week

varen. Als dit nieuws over de arrestaties per telegram op De Zeven Provinciën wordt opgevangen, besluit een groep Indonesische bemanningsleden tot actie over te gaan. Zij willen solidair zijn met hun opgepakte collega's en daarom maken zij zich op de avond van 4 februari 1933 meester van het schip om koers te zetten naar Soerabaja. De officieren trekken zich terug in hun longroom. De overige bemanningsleden, dus ook Toon, proberen de gewone werkzaamheden te verrichten, zodat het schip zo min mogelijk schade lijdt.

Dat er een mouterij is uitgebroken op een Nederlands schip, haalt de voorpagina's van alle kranten in de wereld en slaat in Nederland in als een bom. De mouterij levert het bewijs tegen veler verwachting in dat het Indonesische personeel in staat is een oorlogsschip te doen varen zonder Nederlandse leiding. Het koloniale gezag wordt erdoor in het hart getroffen en er klinkt een oproep om zeer streng op te treden. Na zes dagen maakt de regering een einde aan de mouterij door een bom op het schip te laten gooien. Er zijn drieëntwintig doden en veel gewonden. De opvarenden worden gearresteerd en overgebracht naar het eiland Onrust. Na een massaproces krijgen zij veelal zware gevangenisstraffen. Ook mijn vader.

De draad oppakken

Als Toon vrijkomt, in 1936, gaat hij weer bij zijn familie in Den Haag wonen. Hij probeert zo snel mogelijk aan werk te komen, maar door de economische crisis is dat niet eenvoudig. Uiteindelijk gaat hij als stoffeerder aan de slag bij zijn broer, die een eigen meubelzaak heeft. Hij trouwt op 1 mei 1940 met Christina de Regt, vlak voor de Duitse invasie.

De Zeven Provinciën

Toon de Graaf als jonge marinier

Na de uitbundige vreugde van de bevrijding proberen mijn ouders de draad weer op te pakken. Toon gaat stoeien voor kapsalons stofferen. Hij krijgt een werkplaats in de meubelafdeling van Indola, een internationaal bedrijf voor kappersbenodigdheden, dat eerst in de Westeindestraat in Voorburg is gevestigd en daarna in de Radarstraat. Later huurt hij een pand in de Copernicusstraat, waar eerder een schoenmaker was gevestigd. Met hulp van een vriend die kunstschilder is, bouwt hij dat om tot Studio AG, een 'artistieke' winkel voor woninginrichting en kunstnijverheid met daarachter een stoffeerderij. Mijn vader lijkt er na zijn pensionering in te slagen de gebeurtenissen in Indië enigszins los te laten. Hij prutst wat in het tuinschuurtje en wandelt veel met mijn moeder in het Zuiderpark of Clingendael. Maar dat gekaapte schip in die donkere tropennacht zal toch altijd in zijn hoofd blijven rondspoken.

Wil de Graaf
wildegra@hotmail.com

Het boek *Naar Soerabaja, het verhaal van mijn vader over de mouterij op De Zeven Provinciën* is onlangs uitgekomen bij de Walburg Pers/Lanasta en te verkrijgen via de (online) boekhandel.

Kwartellaan, een laan vol geschiedenis

Omkaderd door de Houtrustweg, Sportlaan en De Savornin Lohmanlaan bevindt zich de Vogelwijk. Een wijk die is ontstaan tussen 1918 en 1960 in de voormalige Segbroekpolder, waar vroeger boerderijen stonden met namen als Houtrust, Kranenburg, Hanenburg en De Wildhoef. De Vogelwijk is ontworpen als tuinvijk, waarvan de oorspronkelijke benaming Tuinstadwijk Houtrust was. Een tuinvijk kenmerkt zich als stadse wijk met een dorps karakter, wat zichtbaar is door veel laagbouw en groen. Ook zijn er vaak weinig voorzieningen anders dan wonen te vinden in een tuinvijk.

Binnen de Vogelwijk bevinden zich ook een aantal dwarse scheidingen, zoals de Oude Buizerdlaan die een waterscheiding vormt. Ook de Kwartellaan is hier een voorbeeld van. Over de bestemming van de plaats, wat nu het einde van de Kwartellaan is, zijn meerdere ideeën de revue gepasseerd. Zo waren er ooit een militaire kazerne of een treinstation met zeehaven gepland, maar het meest concrete idee was om aan het einde van de Kwartellaan, aan de voet van de duinen, een grote begraafplaats te creëren. De huidige Kwartellaan zou de statige oprijlaan richting de begraafplaats worden. Hiervoor werden zelfs al twee rijen Italiaanse populieren geplant, die er nog tot 1966 hebben gestaan. Het plan voor een begraafplaats ging pas de prullenbak in op het moment dat de gemeente toestemming gaf voor bebouwing van het gebied dat wij nu als de Vogelwijk kennen.

De bouw van de wijk startte aan de kant van sportterrein Houtrust en breidde zich langzaam uit in zuidelijke richting. In 1927 kwam er groen licht voor bebouwing aan de Kwartellaan, waarna deze in 1927-1928 is bebouwd met 86 door architect

A.J. Kropholler ontworpen woonhuizen. Kropholler heeft vooral naam gemaakt als ontwerper van kerken en raadhuisen, maar ook door het prominente gebruik van rode baksteen in zijn ontwerpen. De bouwstijl van Kropholler wordt wel beschouwd als de Delftse school en hij is veelal zichtbaar geïnspireerd door de ontwerpen van zijn collega H.P. Berlage.

De foutief ingelegde gevelsteen op Kwartellaan 33. Foto: Jacqueline Alders, www.ikgidsudoordenhaag.nl

“Het zal of een vergissing van de bouwer geweest zijn, of zal dit toch onderdeel van het trekken van aandacht zijn.”

Een groot aantal woningen aan de Kwartellaan kreeg tijdens de bouw een gevelsteen met de afbeelding van bijvoorbeeld een sterrenbeeld of jaargetijde. In een advertentie van projectontwikkelaar J.A. Meijer staat deze gevelversiering benoemd als ‘sietableaux van terra-cotta’. Hierbij zijn ze omschreven als ‘geestig geteekende gevelstukken, welke aanschouwelijk voorstellen figuren uit de dierenriem, de planeten en de jaargetijden; een versiering welke niet zal nalaten de aandacht te trekken’.

De fabrikant van de stenen was N.V. Steen- Pannen- en Tegelfa-

abriek ‘Ouderenzorg’ uit Leiderdorp. Dit bedrijf was gespecialiseerd in handvormstenen en heeft ook stenen geleverd voor bijvoorbeeld de bouw van het Vredespaleis. De gevelstukken zijn getekend door de zus van de architect, Julie Kropholler. Echter lijkt op Kwartellaan 31 en 33 iets misgegaan, want op nummer 31 is een afbeelding van een schorpioen te vinden waaronder staat gegraveerd dat het een kreeft is. Op nummer 33 is het omgekeerde aan de hand. Hier is een gevelsteen van een kreeft aangebracht, waaronder het woord scorpio staat. Dit zal of een vergissing van de bouwer geweest zijn, of zal dit

Tram 3, nu als museumtram. Foto: www.hovm.nl

toch onderdeel van het trekken van aandacht zijn, zoals in de advertentie omschreven?

In het voorjaar van 1931 werd tramlijn 3 met als eindstation Lijsterbesstraat verlengd naar de Kwartellaan/ Laan van Poot. De brede Kwartellaan werd verrijkt met een tramspoor over het midden en aan het einde bij de Laan van Poot komt een keerlus. De keerlus is de plek waar het eindpunt van de tram verandert in het beginpunt en het ontbrak de Kwartellaan daarom ook niet aan een wachthuisje waar trambestuurder en conducteur hun koffie en boterham konden nuttigen.

Op 10 mei 1940, om 4.00 uur in de ochtend, komt er een abrupt einde aan de rust in de Vogelwijk. Bewoners worden opgeschrikt door luchtalarm, vliegtuigen en explosies. Destijds liep de bebouwing nog maar tot de Buizerdlaan en hadden bewoners van de Vogelwijk vrij zicht richting Kijkduin. Duitse parachutisten werden uitgeworpen boven vliegveld Ockenburg en de duinen, en ook van het

bombardement op Rotterdam vier dagen later was de brand zichtbaar vanuit de wijk. In de eerste bezettingsjaren kunnen de bewoners van de Kwartellaan nog blijven wonen op hun plek, maar op 1 mei 1942 worden het strand en de duinen tot verboden gebied verklaard. Op 16 oktober 1942 besluit de bezetter vervolgens om Scheveningen, Vogelwijk en Kijkduin te ontruimen. De Kwartellaan wordt militair gebied en op de plek van de huidige Haagse beek komt de Atlantikwall in de vorm van een brede, diepe zigzaggen-de gracht, die moet helpen de geallieerden tegen te houden bij een aanval vanaf zee.

Om de aanleg van de Atlantikwall mogelijk te maken, worden heel veel huizen gesloopt. Dit betreffen hoofdzakelijk de huizen aan de andere kant van de Sportlaan. De meeste huizen in de Vogelwijk blijft de sloophamer bespaard. In het najaar van 1943 is de gehele wijk ontstaan van zijn oorspronkelijke bewoners. In een groot aantal huizen nemen Duitse officieren hun intrek, maar ook worden

Huizen aan de Kwartellaan. Foto: Gerard Drukker, Wikimedia commons

Kwartellaan, gezien vanaf de Westduinen. Foto uit 1931, Dienst voor de Stadsontwikkeling en Volkshuisvesting, collectie HGA

iedenis

Kwartellaan, lijn 3 bij de Laan van Poot. Foto uit 1955, V.V.V., collectie HGA

Huizen op de Kwartellaan, ontworpen door A.J. Kropholler. Foto: Joris, Wikimedia commons

huizen gebruikt als paardenstal of opslag. Vanzelfsprekend komt er door deze ontwikkeling ook een einde aan de tram over de Kwartellaan. In de duinen en bij het strand worden in oorlogstijd veel bunkers gebouwd. Aan het einde van de Kwartellaan in de duinen betreft dit een grote recreatiebunker van de Luftwaffe. Ook na de bevrijding blijven de duinen vanwege de mogelijke aanwezigheid van mijnen nog een tijdlang verboden gebied. In de bunker komt daarom na de oorlog een politiefuncti- naris te wonen om toezicht te houden op de handhaving van

het toegangsverbod. In de jaren vijftig is de bunker overgeno- men door een padvindergroep, waarna hij vervolgens door het Ministerie van Algemene Zaken in gebruik is genomen. Zij maakten hier een film- en fotoarchief van, die er tot op he- den nog steeds zit. Vanwege de kwetsbaarheid van oude films en foto's is deze bunker er door zijn constante, lage temperatuur uitermate geschikt voor. Naast een bunker werd in oorlogstijd op deze plek ook een afweerge- schut en zoeklicht geplaatst, die er gedurende de gehele bezet- ting is blijven staan.

Tram 3 aan het einde van de Kwartellaan ter hoogte van het wachthuisje. Foto uit 1969, Bert van Raaij

De oorlog heeft gezorgd voor veel schade in de wijk. Bewo- ners treffen hun huis soms compleet gestript aan. Na de wederopbouw wordt ook het tramspoor aan de Kwartellaan weer in gebruik genomen. Uiteindelijk zal de tram hier tot 1966 blijven rijden. Na het beëindigen van de tram op dit traject wordt nog voor een kor- te periode een buslijn ingezet, maar ook deze houdt het niet lang vol wegens gebrek aan passagiers. Vanaf midden jaren zeventig neemt het autoverkeer steeds meer toe en is er bijna twintig jaar lang verdeeldheid over de verkeersroutes en -veiligheid in de Vogelwijk. De Kwartellaan speelt hier ook een grote rol in. Om het doorgaande verkeer zoveel mogelijk over de Segbroeklaan te laten rijden en sluipverkeer tegen te gaan, worden er verschillende maat-

regelen getroffen. De invoering van eenrichtingsverkeer is daar een van, maar ook het met hekken afsluiten van de doorgangen op de Kwartellaan is een maatregel die in 1987 ge- troffen wordt. Tot die tijd kun je de Kwartellaan nog met de auto oversteken bij de Pauwen- laan en de Kiplaan. De hekken blijken niet iedereen tegen te kunnen houden en sommige automobilisten kiezen er dan maar voor om via het gras over te steken.

In 1999 worden de hekken vervangen door paaltjes, maar ook dit blijkt geen treffende oplossing. Regelmatig worden er paaltjes stiekem verwijderd, waardoor de gemeente steeds meer paaltjes gaat plaatsen. Uiteindelijk wordt in 2005 de hele middenberm van de Kwartellaan opnieuw ingericht

zoals we die vandaag de dag nog kennen en ontstaat er rust in het verkeersbeeld. Zo sereen als de Kwartellaan er nu bij ligt, is in de geschiedenis niet vaak voorgekomen, alhoewel de route die de tram ooit heeft gereden, inclusief keerlus nog steeds goed zichtbaar is in het straatbeeld.

Meine Ludema
meineludema@hotmail.com

Geraadpleegde bronnen:

Vogelwijk in beeld 1918-2018, Dick van Rietschoten/ Fred van der Burg.
Een Haagse oase aan zee, 90 jaar Vogelwijk, Hans Abbink/Cees van Beurden/ Loes Meijer/Willem Minderhout, Dick van Riet- schoten, Marjan Scheeres.

De groenstrook op de Kwartellaan waar ooit de tram overheen ging. Foto: www.joostvanvliet.nl

Een man van internationale allure

In een van mijn vorige bijdragen voor deze krant schreef ik dat er in mijn ouderlijk huis vrij veel biologen over de vloer kwamen. Het feit dat de oudste broer van mijn vader Molle Eisma bioloog was, zal hier zeker een rol bij gespeeld hebben. Hij heeft enkele jaren in onze stad gewoond op het adres Harstenhoekweg 55 en lesgegeven op wat toen het Lyceum Stookroosplein heette. Een van die biologen was Niko Tinbergen die in een krantenartikel 'een man van internationale allure' genoemd wordt.

Nikolaas Tinbergen is op 15 april 1907 in Den Haag geboren. Het gezin woonde op dat moment in de Bentinckstraat op nummer 146. Zijn vader Dirk Cornelis Tinbergen was leraar Nederlands. Hij heeft onder ander op het Maerlant Lyceum lesgegeven. Zijn moeder, Jeannette van Eek, was onderwijzeres. Ze heeft voor haar huwelijk in 1902 enkele jaren in Haarlem voor de klas gestaan.

In het Algemeen Dagblad van 20 oktober 1973 staat een artikel met als titel *De vijf bollebozen van vader Tinbergen*. Dit vraagt om enige uitleg. Niko had drie broers en een zus. Zijn broer Jan was econoom en natuurkundige. In 1969 kreeg hij de Nobelprijs voor economie. Zijn zus Jakomina was lerares Duits. Zijn broer Dirk was ingenieur en onder andere directeur van het gemeentelijk energiebedrijf in onze stad. Zijn broer Lukas was hoogleraar in de beschrijvende dierkunde. Terugblikkend op zijn jeugd heeft Niko over die periode van zijn leven verteld dat hij de sfeer in zijn ouderlijk huis gelukkig, harmonieus en intellectueel stimulerend vond.

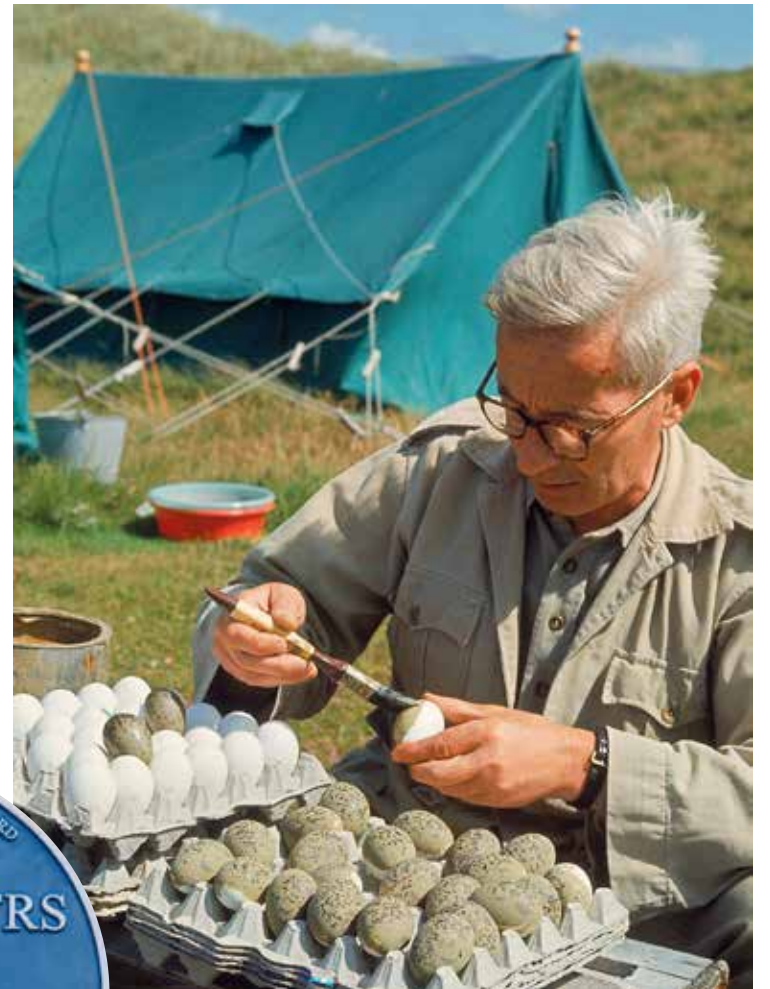
Niko ging naar de lagere school in de Van Merlenstraat en vervolgens naar de HBS Stadhouderslaan. Hij was niet alleen een fanatiek sporter maar ook een gedreven veldbioloog, waarbij vooral vogels zijn belangstelling hadden. Toen in 1920 de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (NJJ) werd opgericht, was hij dan ook een van de eerste leden. "Twee jongens van 18 jaar, Molle Eisma en Feiko Koster waren de oprichters van deze Jeugdbond", zo las ik in een artikel over de NJJ. U begrijpt dat ik dit met enige trots opschrijf. Aanvankelijk wilde Niko iets in de sport gaan doen maar mede op aanraden van Abraham Schierbeek, zijn biologieleeraar op de middelbare school, ging hij in 1925 aan de Rijksuniversiteit in Leiden biologie studeren. Vijf jaar later behaalde hij zijn doctoraalexamen en op 12 april 1932 promoveerde hij aan de Rijksuniversiteit te Leiden. Hij werkte op dat moment als assistent bij het Zoölogisch Laboratorium aldaar. Het bestuderen van dieren in hun natuurlijke omgeving stond centraal tijdens het promotieonderzoek. De eerdergenoemde Molle Eisma

promoveerde een week eerder aan dezelfde universiteit.

Twee dagen later is Niko getrouwd met Elisabeth Amelié Rutten. Hij kende haar van de NJJ en haar broer Martien was een vriend van hem. Ze kregen drie dochters, Catrina, Janet en Gerry en twee zonen, Jaap en Dirk. Enkele maanden later zijn Niko en Lies, zoals ze genoemd werd, naar Groen-

land vertrokken om daar onderzoek te gaan doen. In 1933 ging hij weer bij het Zoologisch Laboratorium werken. Hij ging tevens lesgeven en zo kon hij het onderzoek naar het gedrag van dieren, de ethologie, introduceren. Het gezin woonde toen in de Melostraat in Leiden en later in de Leeuwerikstraat. In

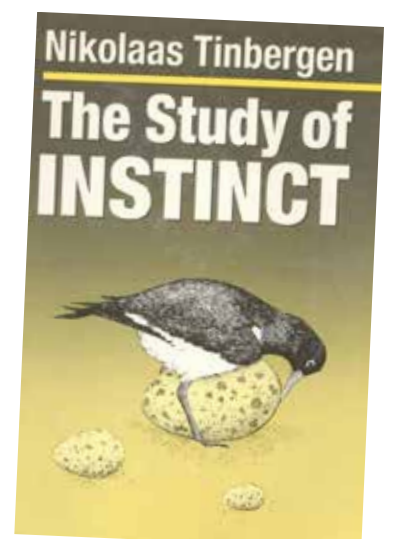
Niko aan het werk in Meijndel

Het doel hiervan was vooral om de aandacht voor de biologische benadering van diergedrag te vergroten. Zijn reputatie op dit terrein was inmiddels zo groot dat hij diverse interessante universitaire banen aangeboden kreeg en niet alleen in Nederland. Mede daarom werd hij in 1947 in Leiden tot hoogleraar in de experimentele zoölogie benoemd. Toch besluit hij twee jaar later aan de universiteit in de Engelse plaats Oxford te gaan

meer gelukt. Naast het schrijven van boeken en artikelen en het houden van lezingen ging hij zich toeleggen op het maken van films. Een van die films werd zelfs bekroond met de Prix Italia voor televisiedocumentaires. Tegen het eind van de jaren zestig ging Niko zich afvragen of het gedrag van dieren parallellen zou kunnen vertonen met het gedrag van mensen. Zo zou de ethologie ook kunnen bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke problemen.

In 1973 werd hem de Swammerdam Medaille van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen toegekend en in datzelfde jaar kreeg hij de Nobelprijs voor Geneeskunde. Op 21 december 1988 is Niko in Oxford overleden.

Carl Doeke Eisma
carleisma@planet.nl

Het boek 'The study of instinct'

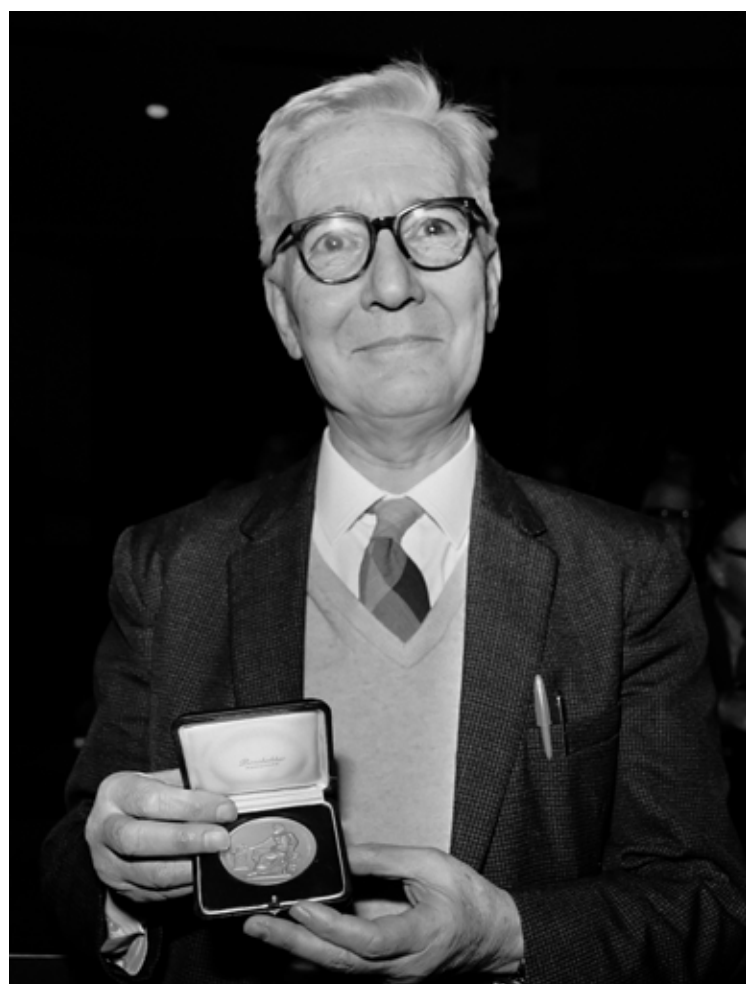
"Het doel hiervan was vooral om de aandacht voor de biologische benadering van diergedrag te vergroten."

die tijd ontmoette hij de bekende Oostenrijkse etholoog Konrad Lorenz, met als gevolg dat ze hun leven lang vrienden bleven.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog nam Niko zoals zovele anderen ontslag als docent aan de universiteit omdat hij van mening was dat hij beknot werd in de academische vrijheid. Dit had tot gevolg dat hij van 9 september 1942 tot 11 september 1944 geïnterneerd werd in een gijzelaarskamp in Sint-Michelsgestel. Tussen 1945 en 1949 heeft hij niet alleen wetenschappelijk werk verricht maar hier ook over geschreven, zowel in het Nederlands als in het Engels.

werken, ook al betekende dit dat hij er zowel in positie als in salariering flink op achteruitging. Hij werd hier pas in 1966 tot hoogleraar benoemd. Hij woonde aanvankelijk op de Banbury Road en later op het adres 88 Lonsdale Road.

Hier werd in 2022 de plaquette die bij dit artikel geplaatst is op de muur aangebracht. In 1951 verscheen zijn boek *The study of instinct* en dit zou zijn meest invloedrijke publicatie worden. Hij probeerde met al zijn boeken en artikelen het grote publiek te bereiken en door zijn heldere schrijfstijl en de vele illustraties die hij gebruikte is dit zonder

Niko kreeg in 1973 de Swammerdam medaille. Foto: Rob Mieremet (ANEFO), Wikimedia

Vroem, Vroom...

In elke editie van De Haagse Tijden stapt autojournalist John Vroom weer even in een auto die vroeger door Den Haag reed.

Austin A60 Cambridge

Ik zie het nog voor mij. Aan de Carel Reinierszkade woonde op het volgende portiek de familie Haccou. Een vader, een moeder, twee zoons en een dochter Emmy. Het belangrijkste voor hen was dat de twee auto's altijd voor de deur geparkeerd stonden en daarvoor werden heel wat stunts uitgehaald. De broers reden gezamenlijk in een lichtblauwe Austin A60 Cambridge, nadat zij hun geel-groene Ford Anglia vakkundig in een sloot langs de Landscheidingsweg geparkeerd hadden. En over die Austin wil ik het met u hebben.

De Austin A60 Cambridge stamt uit de periode dat fabrikant BMC voor al haar merken, zoals Morris, Riley, Wolseley en MG, eenzelfde model produceerde, met in de uitvoering een eigen karakter. Voor dit model waren de collega's de Morris Oxford, Riley 4/72, Wolseley 16/60 en de MG Magnette. In diezelfde periode was er ook een aantal concurrenten

dat zich op hetzelfde design baseerde, zoals de Peugeot 404 en de Fiat 2100, met name herkenbaar aan de scherp gesneden 'vinnen' aan de achterzijde. Eigenlijk was de Austin in de familielijn het meest basic. Voor meer karakter en luxe moest je bij Riley en Wolseley zijn en voor meer sportiviteit bij MG. Klein detail wat voor alle familieleden hetzelfde was en wat

ik heel slim en efficiënt vond, was dat de Union-contactsleutel van fabriekswegen voorzien was van een leren omhulsel, gemaakt van het afsnijsel van de leren bekleding van het interieur. Slim hè! Ook typerend voor die tijd was de two-tone uitvoering, waarbij er een brede streep over de zijkant liep in een afwijkende kleur. De A60 had een viercilindermotor met 1622 cc, 75 pk en een topsnelheid van

130 kilometer. In 1963 kostte hij 8.675 gulden en was in productie van 1961 tot 1969. Met mijn Engelse tic had ik wel wat met dit model, maar ik meen mij te herinneren dat hij niet echt concurrerend was in die tijd en dat hij er in een vergelijkende multitest van AutoVisie niet al te sprankelend uit kwam. Het interieur was niet veel bijzonders. Het dashboard was van walnotenhou. Het stuur groot,

zwart, met wel een extra rand voor de duimen, maar zonder de chromen halfronde claxonring die zijn familieleden wel hadden. De dashboard-indeling was slim ontworpen, zodat de ombouw van rechts naar links gestuurd eenvoudig was. Zoals gezegd, zeer basic met twee grote Smiths klokken achter het stuur en in het midden vier tuimelschakelaars en het contactslot ingekapseld door V-vormige verticale schuifunits voor de verwarming en ventilatie. Voorin grote stoelen met weinig support en achterin een royale bank. Op de portieren binnen een lullig chromen handgreepje dat bijna niet vast te pakken was. Als je de Britse emotie vergeet, dan was het een ruime gezinsauto zonder veel bijzonderheden.

John Vroom
johnvroom@planet.nl

HAAGSE GELUIDEN

Haagse Geluiden gaat over Haagse muziek, dansgelegenheden, muziekwinkels en platenzaken in de jaren '50, '60 en '70.

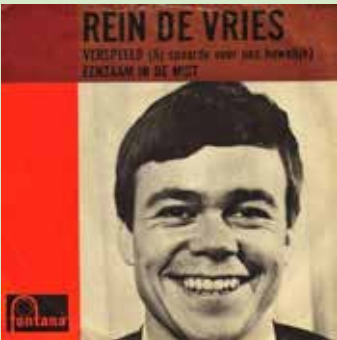
Rein de Vries

Rein de Vries, geboren 27 juni 1942 in Pujan (voormalig Nederlands-Indië), is een gitarist/zanger uit Den Haag. Hij brengt de eerste drie jaar van zijn leven samen met zijn moeder door in een Jappenkamp, terwijl zijn vader in een ander kamp zit. Na de bevrijding van Nederlands-Indië emigreren vader, moeder en Rein naar Nederland, maar het gezin keert als snel terug vanwege werkzaamheden van vader. Na de soevereiniteitsoverdracht vertrekt het gezin definitief naar Nederland, naar het Statenkwartier in Den Haag.

Rein leert zichzelf gitaar spelen. Zijn eerste stappen in de muziek zijn vanwege zijn buurmeisje Tineke. Zij moet zingen op een teenager zangwedstrijd, maar heeft geen muzikale begeleider. Ze weet zich te herinneren dat haar vroegere

klasgenoot en huidige buurjongen goed gitaar kan spelen. Rein gaat met haar mee naar Hilversum en daar begint zijn muzikale loopbaan. Tijdens het lange wachten speelt hij in de wachtruimte rock-'n-roll nummers, die gehoord worden door ene Jan de Winter. Zijn eerste platencontract is dan gauw geregeld. Rein keert met een tevreden gevoel huiswaarts; er is een bandje van hem opgenomen en er is een single in het vooruitzicht. Zijn eerste single wordt in 1959 bij Phonogram

Records opgenomen, *Blonde Baby Doll*, een Nederlandse vertaling van de Cliff Richard hit *Baby Doll*. Rein komt ook op tv, waar hij wordt beschouwd als een keurige rock-'n-roller, met zijn streepjes overhemd en zijn bescheiden vetkuif, maar wel met een spijkerbroek. Hij vindt het maar niets, al die drukte, de fotografen en het steeds wisselen van hemd. Eigenlijk weet hij ook niet goed wat hij wil, want ook het toneel lokt; op zijn vijftiende trad hij al op in zijn eerste toneelstuk, waarin hij de zoon van een butler speelt. Maar de muziek wint het van toneel. Hij ziet in het Polygoon Journaal dat mede-Hagenaar René Nodelijk een

basgitarist zoekt voor zijn band The Rocking Sensation Boys. Hij meldt zich aan, wordt aangenomen en speelt bas- en sologitaar. Na een conflict verlaat René de band en richt René and the Alligators op. Rein gaat toeren met The Rocking Sensation Boys, in de Teenage Show van Phonogram, met o.a. Annelies de Graaf, Anneke Grönloh en The Blue Diamonds. In 1961 heeft Rein genoeg van de muziek en gaat studeren, maar dat is maar van korte duur. Hij wordt in 1962 alweer gevraagd als zanger bij The Daggers (indo rock), later geheten The Firebirds en The Fire-Devils. Ze spelen veel in Palais de Dance (Scheveningen), waar veel indo rockbands spelen. In 1963 moet Rein in militaire dienst. Zijn grootste hit heeft hij met het Nederlandstalige nummer *Patsy*. Het is een vertaling van het nummer *Patches* van de Amerikaanse countryzanger Dickey Lee, en is eigenlijk de b-kant van het nummer *Teenage*

Meisje uit 1962. In 1965 draait Tineke (Radio Veronica) het nummer een paar keer, waarna er veel vraag naar is en het wordt opnieuw uitgebracht. Het nummer komt op de vijftiende plaats in de top 40. De single wordt later nog drie keer uitgebracht, wat heel bijzonder is voor een single. Het valt onder de categorie smartlappen. Tot 1988 wordt het nummer geregeld in allerlei programma's op radio en TV gespeeld. De volgende single *Arm en Rijk* doet niet veel. De single *Dear John*, samen met echtgenote Hetty haalt in de top 40 een 31ste plaats. Rein heeft ook nog een LP gemaakt. Hij heeft een succesvolle maatschappelijk carrière en woont al lang in Zuid-Frankrijk, waar hij in Coustouge in de Languedoc het vakantiedomein Les Lignes heeft opgericht. Na zijn pensioen verkoopt hij dit om te genieten van welverdiende rust.

Robert Mindé
romin@ziggo.nl

VACATURE (zelfstandig of leerling m/v)

Wil jij aan de slag als **Service & Onderhoudsmonteur** bij Hennink Installatietechniek? Grijp dan nu je kans!

Ben je klaar voor een nieuwe uitdaging en wil je de overstap maken naar de installatietechniek? Met of zonder technische voorkennis. Wij zoeken wij per direct versterking. Bij Hennink ben je welkom!

Werken, leren en ontwikkelen binnen de installatietechniek.

- Familiebedrijf met leuke collega's
- Zelfstandige baan met vrijheid en verantwoordelijkheid
- Goede cursus- en opleidingsmogelijkheden om te blijven ontwikkelen
- Ruimte om door te groeien naar een andere rol of functie
- Je gaat in een goed uitgeruste VW Transporter op pad, met modern en goed gereedschap, de nieuwste meetapparatuur en een tablet
- Je verricht storingsdiensten op aangegeven tijden, inclusief weekend/avonddiensten.

Samen leren we, maken we fouten en helpen we elkaar vooruit. Kortom, we werken samen als een echte familie.

Bel voor een vrijblijvend kennismakingsgesprek:
06-53169900 of **0900-0105** en vraag naar Sascha van den Bosch of stuur je motivatie per e-mail naar: sascha@hennink.info

**KOM JIJ
ONS TEAM
VERSTERKEN?**

Zinkwerf 45 | 2544 EC | Den Haag | www.hennink.info

Uw overwaarde gebruiken als aanvulling op uw inkomen?

Wilt u profiteren van de overwaarde van uw woning, maar niet verhuizen? Dat kan. Verzilver de overwaarde van uw huis zonder te verkopen.

- Vul uw AOW en pensioen aan met een eenmalig of maandelijks bedrag
- Vrij te besteden: bijvoorbeeld voor uzelf, uw kinderen of kleinkinderen
- Veilig, verantwoord en vaak al mogelijk vanaf 60 jaar

Voorbeeld
 Een alleenstaande vrouw van 71 jaar heeft een woning die € 400.000 waard is. De openstaande hypotheek is slechts € 90.000 en de overwaarde bedraagt € 310.000. Zij verzilvert een deel van haar overwaarde en kan kiezen tussen haar hypotheek geheel aflossen of een maandelijks uitkering: 10 jaar lang € 750 of 15 jaar lang € 540 per maand.

Vrijblijvende berekening? Bel 070-392 51 35 of kijk op zilverleven.nl

Eropuit!

Organiseert u een leuke activiteit waar onze lezers blij van worden? Mail uw activiteiten of tips naar info@dehaagsetijden.nl of bel: 070 - 360 76 76

Munten, postzegels, bankbiljetten en ansichtkaarten

Ergens slingeren nog de postzegelalbums van opa op zolder. Waar zijn de munten van pa eigenlijk gebleven? En zijn die ansichtkaarten bestemd voor het oud papier? U bent niet de enige met vragen over een verzameling munten, postzegels, papiergeld, ansichtkaarten of penningen. Daarom houdt de Munten- en Postzegel Organisatie (MPO) elke woensdag een open inloopdag. Wie zijn of haar verzameling deskundig en gratis wil laten beoordelen, kan tussen 10.00 en 16.00 uur terecht bij de MPO, Energieweg 7, IJsselstein, nabij Utrecht. Aansluitend is er desgewenst advies met betrekking tot verkoop of verzekering. Informatie: 030-6063944 of kijk op www.mpo.nl.

Goud, zilver, kunst, curiosa en militaria

In de la ligt nog die gouden ketting van oma. Ergens ligt nog een potje met oude sieraden. Dat oude beeldje of die zilveren miniatuurtjes in de kast, zijn die nog wat waard? En hebben die oude onderscheidingen en militaire spulletjes nog waarde? Allemaal vragen met betrekking tot goud, zilver, kunst en curiosa of militaria. Bezoek eens onze open inloopdag, elke donderdag van 10.00 tot 16.00 uur. U bent dan welkom bij MPO/Heritage op de Energieweg 7 te IJsselstein, vlakbij Utrecht, voor een gratis en vrijblijvende taxatie. Aansluitend krijgt u desgewenst advies met betrekking tot verkoop of verzekering. Voor meer informatie: 030-6063944.

Verhalen van Sinterklaas

De grote en kleine bezoekers van het Kasteel van Sinterklaas dompelen zich een uur lang onder in sprookjesachtige sferen. Natuurlijk zijn Señor Piet en Pakjes Piet er ook weer bij. Terug naar het nostalgische decembergevoel in een gloednieuw jasje. Heerlijke sinterklaasverhalen voor jong en oud. En natuurlijk wordt er gezongen met live begeleiding aan de vleugel. Wie weet speelt Sinterklaas zelf ook nog wel een deuntje. Laat jezelf meevoeren in verwondering, want wie wil er nu niet geloven in een beetje magie...?

Wanneer & waar: za 2 & zo 3 dec (10.00u & 12.00u), Kasteel Duivenvoorde, Laan van Duivenvoorde 4, Voortschoten
 Meer info via kasteelduivenvoorde.nl

Firma MES - De Vierde Macht

Firma MES ontsluit de onzichtbare binnenwereld van het centrum van de macht: een ministerie. Binnen leiden we je langs flexwerkplekken en eindeloze roltrappen, via ambtenarenjargon en burgervragen naar het hart van de grote, glazen torens bij Den Haag Centraal. Waar beleid en wetten worden voorbereid, uitgevoerd en gecontroleerd. Waar duizenden ambtenaren op zoek zijn naar de 'nieuwe bestuurscultuur'. Een verborgen wereld waar je als normale burger zelden toegang toe hebt, met zijn eigen ongeschreven wetten en regels. Wat gebeurt daar, tussen de wolken en de straat? Hoe werkt het daar? Hoe kun je met z'n 180 duizenden met één mond spreken? Hoe is het om te werken terwijl elke stap wordt vastgelegd, gecontroleerd en de hele wereld argwanend meekijkt? Hoe 'transparant' is 'transparant' genoeg? Aan de hand van interviews onderzoekt Firma MES het spanningsveld tussen burger, politiek en ambtenarij, juist nu het wantrouwen in onze overheid steeds meer toeneemt. Brandend actueel locatietheater in het hart van de Nederlandse overheid, met worstelende ambtenaren in de hoofdrol.

Wanneer & waar: woe 29 nov t/m vr 15 dec, Ministerie van OCW, Rijnstraat 50
 Meer info via firmames.nl

Kerstconcert Vom Himmel hoch - Friede auf Erden

Op zondag 10 december geeft het Haags Kleinkoor zijn traditionele kerstconcert. Midden in de adventsperiode, dus klinkt in elk geval het fraaie *Veni, veni, Emmanuel* van de Hongaarse componist Zoltán Kodály (1882-1962). In verschillende toonaarden en van verschillende componisten zal de tekst en muziek klinken van het thema 'Vom Himmel hoch da komm ich her'. Onder andere een korte kerstcantate van Johann Schop (ca. 1650) en ook een werk dat Hans Jansen, de dirigent van het koor, speciaal zal componeren. Het prachtige Bätz orgel van de Lutherse Kerk (gebouwd in de 18e eeuw) zal klinken en een strikersensemble begeleidt het koor. Na afloop is er gelegenheid voor ontmoeting onder het genot van glühwein en door de koorleden zelfgemaakte lekkernijen.

Wanneer & waar: zo 10 dec, 15.00u (deuren openen 14.30u), Lutherse Kerk, Lutherse Burgwal 9
 Meer info via haagskleinkoor.nl/concert

Marcello en Els (W)eten Wat Lekker Is Happen en Stappen met ADO Den Haag

Al 22 jaar!

Sinds 2001 tekent Marcello alle voetballers uit het eerste elftal van ADO Den Haag. Realistische pentekeningen, keurig ingelijst in een frame van 30x40cm hangen er in het Bingoo Stadion inmiddels een kleine 300. Zolang zijn we dus al lid van de businessclub van onze Haagse voetbalclub. De businessclub organiseert elk seizoen diverse activiteiten waarvan 'Happen en Stappen' er één is.

Harbour Club

Op een windrige en regenachtige donderdagmiddag in november hebben zich zo'n 50 businessclubleden verzameld in de hal van het stadion. Rond half vijf komt er een grote en luxe touringcar van Van Heugten Tours - bij ons bekend van de

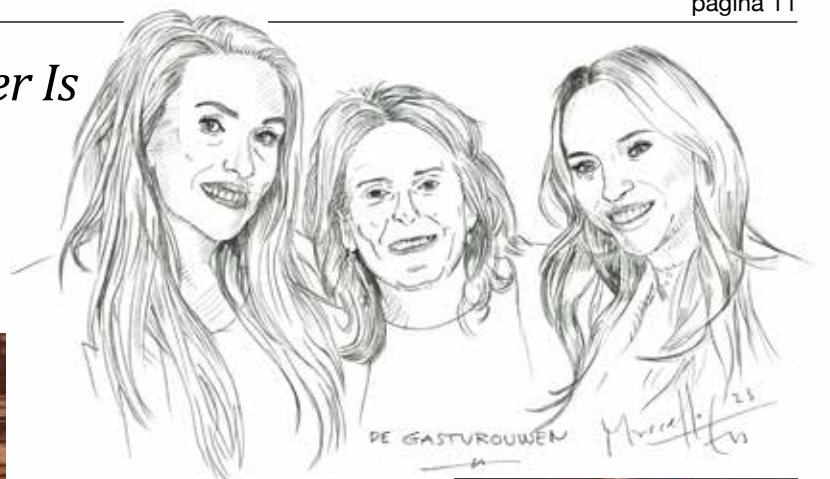

Rock History Tour - aanrijden om ons naar de eerste bestemming te brengen. We gaan, vlakbij, naar de Harbour Club aan de Binckhorstlaan bovenop het bedrijfsverzamelgebouw Binck 36. Dit moet met ruim 40.000 vierkante meter bedrijfsruimte een van de grootste van Nederland zijn. In kleine groepjes gaan we met de lift naar boven en komen in een heel bijzonder en groot restaurant. Uitbundig ingericht met gekke objecten, mooi meubilair en moderne Herman Brood-achtige schilderijen. Het is inmiddels donker

aan het worden en we kijken door de ramen rondom naar een prachtig verlichte stad! We worden vriendelijk ontvangen en beginnen met een voortreffelijk uiensoepje en een lekker glas wijn, vervolgens komt er een mooi bordje met drie heerlijke hapjes; een soort mini taco en twee hapjes met vlees en vis. De Harbour Club is een aparte zaak met een uitgebreide menu- en wijnkaart, tal van evenementen en shows. Doordeweeks krijg je tot wel 20% korting...

Mingle Mush

Voor het hoofdgerecht reizen we af naar Mingle Mush. De foodhall op het Anna van Buerenplein naast het Centraal Station. De groep businessleden is inmiddels compleet en bestaat gelukkig niet meer uit voornamelijk heren... Mingle Mush is van een andere orde dan ons eerste bezoek. In een

ruime hal waar je de trams overheen hoort rijden, zit een tiental restaurants uit alle windstreken van de aarde. Van Thais tot Keniaans tot Surinaams, maar je kan er bijvoorbeeld ook een hamburger eten. Het is superdruk als we komen, met voornamelijk bezoekers rond de dertig. Het concept is simpel, je besteld iets bij een van de vele restaurantjes en je zoekt een plaatsje. Het is overgewaaid vanuit het buitenland, wij aten lang geleden al in een foodhall in Madrid. Snel, voordelig en heel veel keuze. Wij gingen voor een Thaise schotel met noodles, de één met kip en de ander met garnalen. Lekker!

O Casey's

Voor het dessert gaan we de bus in naar het Noordeinde. We bezoeken daar de Ierse pub O Casey's die al meerdere malen in de prijzen is gevallen. Met als hoogtepunt dat ze in 2019 zijn uitgeroepen tot de beste Ierse Pub ter wereld! En inderdaad,

het voelt alsof je in Dublin bent. De koffie, het bier en de wijn en een serie kleine zoete hapjes als dessert zijn voortreffelijk. Van de aangekondigde pubquiz hadden we iets meer verwacht, bijvoorbeeld een spelleider. Het was op velerlei manieren een gedenkwaardige avond! Terug zijn we niet meer de bus ingegaan maar in een minuut of tien met de benenwagen naar huis.

Op een rijtje

Harbour Club | €€€
Bink 36 | theharbourclub.com
Mingle Mush | €
Anna van Buerenplein | minglemush.nl
O Casey's | €€
Noordeinde | ocaseys.nl

Mijn jeugd op de Nijkerklaan

Van de Gerard Kellerstraat 102 in Laakkwartier, waar ik tot mijn zesde jaar heb gewoond, naar de Nijkerklaan 6, waar ik tot mijn achttiende heb gewoond, alvorens naar Maastricht te verhuizen voor mijn studie aan de Hogere Hotelschool Maastricht. Maar dit terzijde, want ik wil het hebben over mijn fijne jeugd op de Nijkerklaan.

In 1961 verhuisden wij hier vanwege gezinsuitbreiding naartoe. Mijn zusje is hier geboren, maar helaas is zij op zevenjarige leeftijd in 1968 aan leukemie overleden, zij heeft nog één jaar op de St. Rosaschool gezeten tegenover ons huis. Ikzelf heb op de St. Paulusschool gezeten aan de Weesperstraat, waar op de hoek van de Zuidlarenstraat de Jumping Jewels met Joop Onk en Jonny Lion oefenden in een winkelpand. Op de andere hoek zat een snoepwinkel waar je onder andere voor een cent duimdrop kon kopen. Het was een heel gezellige buurt met op iedere hoek een buurtwinkel: de Vivo, A&O en een

zelfstandige kruidenier. Aan de overkant in de Harderwijkstraat zat een lorreboer waar we oud papier en lompen wegbrachten. Verder zat er een furniturezaak van een heel aardig stel op de hoek van de Velpsestraat. Daartegenover een beddenzaak en een sigarenwinkel. Toen kon ik daar voor mijn vader sigaretten halen (Northstate) zonder legitimatie te laten zien. Op de andere hoek van de Velpsestraat zat een groenteboer. Onder ons huis zat een kapper waar ik altijd flink gekortwiekt werd en tegenover ons huis zat een heel goede slager (Offers) met een mooie, blonde dochter Marja Offers. Mijn jeugdvriend

Paul Vermolen woonde op nummer 30, met hem zat ik op voetbal bij Quick Steps achter de Rosaschool. Wij voetbalden veel in de straat of op de speelplaats van de Rosaschool. Menige bal is daar lek geschoten op het prikkeldraad van het hekwerk. Kees en Frits de Jong waren erg goed, maar ook Paul en Ben Vermolen konden er wat van. Ik mocht meedoen omdat ik vaak de bal meenam.

In hetzelfde portiek van Paul Vermolen woonde ook Sjef Vaassen, een echte techneut die op zijn twaalfde zelf een karretje met Solexmotor had gebouwd en later een Buggy. Met veel plezier heb ik het artikel gelezen van Kruidenier Janssen op de hoek van de Schaarsbergenstraat en de Wapenvelderstraat. Geweldig, nog zo'n persoonlijke service, hij speelde met zijn broer bij RAVA in het Zuiderpark. Op zaterdag kwam de

Nijkerklaan, leerlingen en onderwijzeressen van de St. Rosaschool. Foto uit 1938, collectie HGA

bakker Ten Hopen aan huis brood verkopen en de schillenboer met paard en wagen kwam ook regelmatig langs. Wat een heerlijke, onbezorgde tijd zonder smartphones en videogames. Gewoon gezellig Stratego, Monopoly of scrabble bij elkaar thuis spelen. Samen met Paul naar Ard Schenk en Kees Verkerk op de zwart-wit tv kijken.

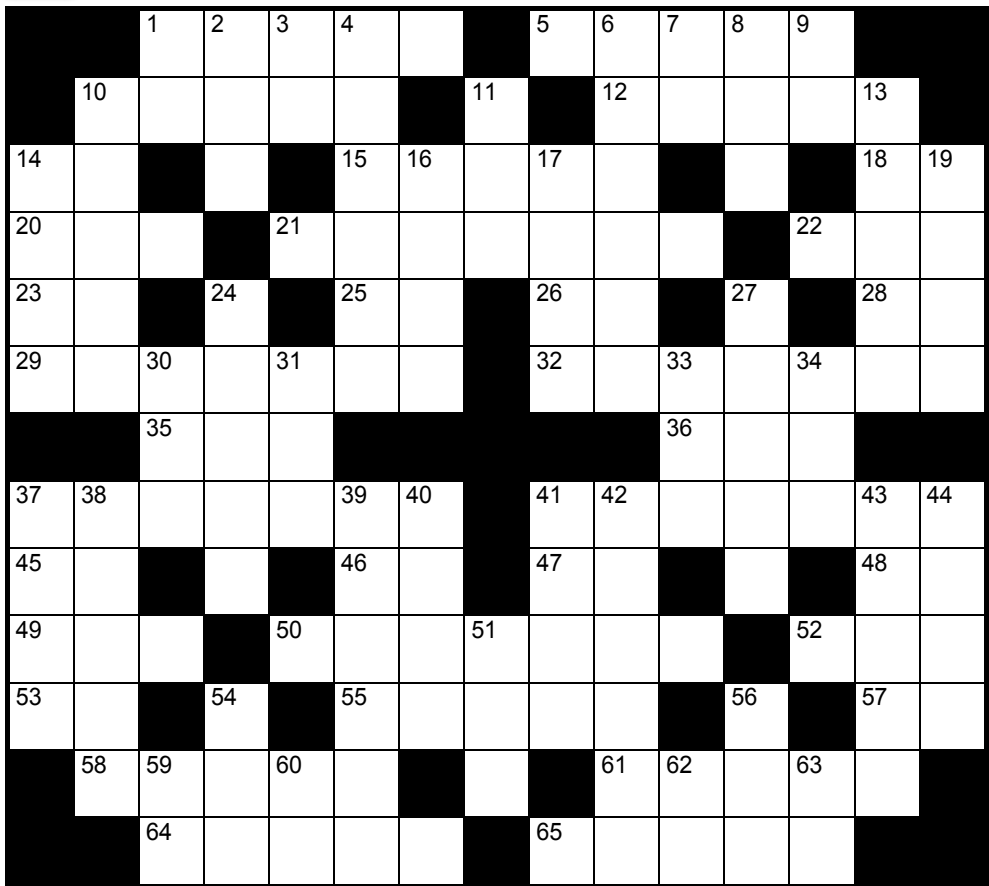
In 1970 werd mijn kleine broertje geboren en het jaar erop ging ik naar Maastricht. In 1973 is mijn vader helaas op jonge leeftijd overleden en verhuisden mijn moeder en mijn broertje terug naar Italië. Ik zou na mijn

studie naar Frankrijk gaan om te werken, maar zover is het nooit gekomen want ik ontmoette mijn grote liefde Pancy met wie ik nog steeds ben getrouwd. Samen hebben we een zoon en dochter gekregen en we hebben nu drie mooie kleinkinderen. Hopelijk leest Ina Masseling dit artikel, want zij schreef ook een leuk artikel over het Zuiderpark. Ze woonde op de andere hoek van de Nijkerklaan en Zuiderparklaan. Ik kijk met veel plezier en met mooie herinneringen terug naar mijn jeugd op de Nijkerklaan.

Ernesto Tallo
info@culivaria.nl

1 KRUISWOORDPUZZEL

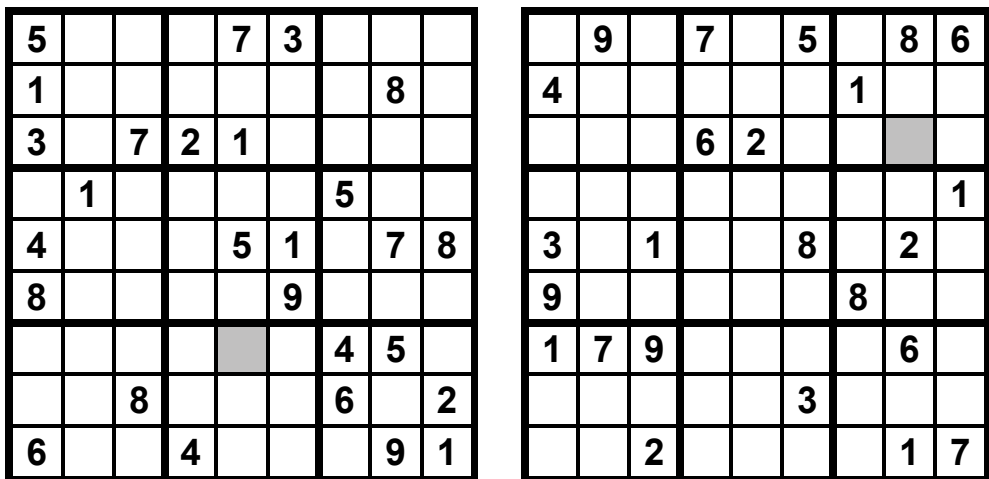

Horizontaal: 1 familielid 5 Russisch heerser 10 poot met nagels 12 carnavalsgroet
14 de onbekende 15 vlak 18 als onder 20 deel v.e. naald 21 reportage 22 tweetal
23 tegenover 25 dat is 26 Openbaar Ministerie 28 nummer 29 discipel 32 zwaar vergrijs
35 profeet 36 mager 37 wonder 41 wilddief 45 United Nations 46 en omstreken
47 riv. in Italië 48 dierenluid 49 seconde 50 sieraad 52 Europeaan 53 de oudste 55 zaadje
57 boom 58 gebak 61 landbewerking 64 gevolg 65 huidblaasje.

Verticaal: 1 buisverlichting 2 lokspijs 3 heden 4 rangtelwoord 6 vleesgerecht 7 reeds
8 bloeiwijze 9 rondhout 10 aangehaalde lus 11 sluis 13 dierenwereld 14 rekening 16 nuk
17 overall 19 plek 24 godsdienst 27 muziektempel 30 ijzerhoudende grond 31 klapje
33 Engelse titel 34 hoge berg 37 hoofddeksel 38 traag 39 rangtelwoord 40 onbehouwen
41 naaldboom 42 schouwspel 43 vorderen 44 soldatenvoedsel 51 halsbont 54 vallei
56 Turks bevelhebber 59 spil 60 zangnoot 62 bevel 63 bijwoord.

11	45	44	47	9	24	33	39	64
----	----	----	----	---	----	----	----	----

2 SUDOKU

Puzzel & Win!

Mocht u de oplossingen weten van de puzzels op deze pagina, dan maakt u kans op deze leuke prijs van de Fifties Store!
U kunt de oplossingen tot donderdag 7 december mailen naar puzzel@dehaagsetijden.nl

Win 10 onderzetters gemaakt van echte vinylplaten

Deze onderzetters zijn gemaakt authentieke LP's waardoor er minder afval is voor het milieu. t.w.v. € 14,99. Wij geven maar liefst drie van deze sets weg!

Verkrijgbaar bij de Fifties Store, www.fiftiesstore.nl
Namensestraat 73 - 2587 VX Den Haag
070 3585810 - www.fiftiesstore.nl

Oplossingen vorige editie:

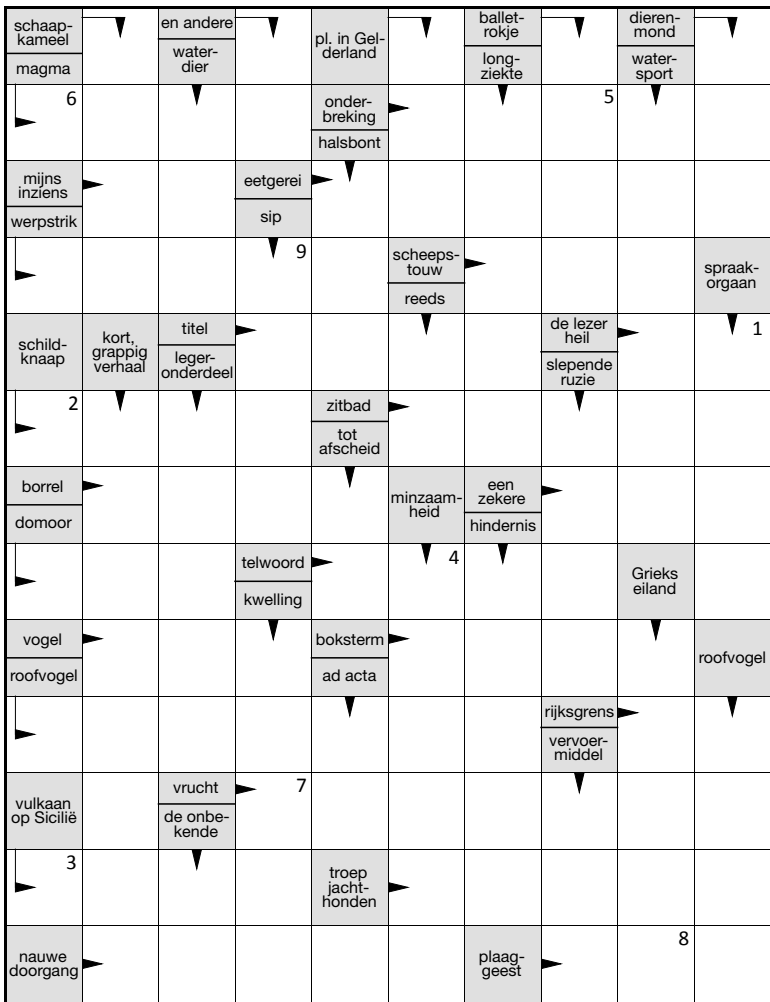
Zweedsche puzzel: Paddenstoel
Sudoku: geen vakje gearceerd, dus geen oplossing mogelijk
Kruiswoordpuzzel: Koopavond

De drie sets onderzetters gemaakt van echte vinylplaten gaan naar:
JMC Tuyl te Den Haag
Marijke Boutkan te Delft
Herman Hoogland te Den Haag

Wij feliciteren de winnaar van de vorige editie met een mooie prijs, aangeboden door de Fifties Store.

Let op! U dient de prijs zelf op te halen bij de Fifties Store.

3 ZWEEDSE PUZZEL

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

SPECIALS 2024
ADVERTEREN MET VELE KORTINGEN!

VIER KEER PER JAAR VERSCHIJNT ER EEN SPECIALE EDITIE VAN DE HAAGSE TIJDEN

In deze specials geven wij extra advertentieruimte weg of ontvangt u een mooie korting bij afdruk van een 1/8 advertentiepagina. Reserveer snel een plek in deze bijzondere uitgaves en bereik circa 175.000 lezers per editie.
Bel 070 - 360 76 76 of kijk op www.dehaagsetijden.nl.

VOORJAAR- • EROPUIT- • ZORG- • WOONSPECIAL

